

Tady je Matěj Skalický a tohle je Vinohradská 12.

Severoatlantická aliance kvůli ruským útokům na černomorské přístavy a obelné sklady posiluje svůj dohled v regionu Černého moře.

Čev na to jen z Toltenberg prohlásil, že Rusko musí přestat využívat hlad jako zbraň.

Komiset vaňuje, že posílí vývozní koridory na svém území, aby se obilí co nejřík dostalo do razujových zemí.

Ukrajinské obilí jako ruská zbraň. Kud je hoteč z Ukrainy vyvážet, když Rusové ostřelují přístavy a sila.

A proč strozkotala černomorská dohoda? To ví Michail Romantsov, politický geograf s fakulty sociálních věd univerzity Karlovy a metropolitní univerzity v Praze.

Dnes je pátek 28. července.

Dobrý den, vítejte ve Vinohradské 12.

Dobrý den.

Severoatlantická aliance posílí průzkumnou činnost v oblasti Černého Moře.

Zapojí další letadla, drony a tak dále.

Stanese tak po ruských útocích na černomorské přístavy v Odesea, v Mykolá a Jivu a taky na ukrajinská obylná sila.

To jsou ty útoky z posledních dní.

Je to podle vás dostatečující reakce na to?

Tak je to reakce.

Jestli dostatečující se ukáže časem uvidíme jakým způsobem budou na tuhleto zvýšenou aktivitu ze strany aliance reagovat rusové.

Tam není jak si v tento okamžik asi čeho se chytit.

Co je z mého hlediska důležité v St. Petersburgu v těchto dnech probíhá samit Rusko-Afrika.

Afrika představuje z hlediska do dávek obilí jak z Ukrainy tak z Ruska.

Velice zásadní, řekněme, kontynentem bozásadního aktéra.

A s největší pravděpodobností se zdá, že řada afrických vládců respektív afrických zemí má výhrady v účtítlomu jakým způsobem Rusko.

Proto existuje, že to anglické slovo weaponization, čili jak jim způsobem Rusko weaponizuje právě svou pozici na světovém trhu s obylovinami respektív, jakým způsobem zneužívá tu válku s Ukrainov.

Je možné, že se Rusko dostane pod ještě intenzivnější tlak, který nebude tentokrát přicházet pouze ze západu,

vlastně bude přicházet i z Afriky a a to konto, že Rusko změní svoje chováň, ale tepouze předpoklat v tento kamžik.

Uvidíme tedy, co se bude dít a jestli nebude nutné, aby na to případně svojí aktivitu ještě dál zvýšilo, což samozřejmě má sebou, nebo nese to sebou, ale obrovská rizika vzledem k tomu, že Ruskova Ukraina jsou ve válce.

Co jste zmínil, že jsou to obavy, že Rusko verponizuje obilí, můžu to vnímat tak, že vytváří vlastně s obilí zbrání v této válce?

Naprosto jednoznačně existuje celá řada analitiků, jak věnujících se ekonomické analýze, tak analýze v oblasti,

řekněme, vojenství a bezpečnosti, kteří používají termín, že v tento kamžik svět v období,

kterému se říká weaponization of everything, czyli že země prostě mají tendenci vytvořit si zbrání,

nebo možná nemusíme používat termín zbrání, možná můžem použít termín jako klacek, který jsou ochotní použít proti těm ostatním témiest, čehokoliv, co jim dává nějakou silnější pozici, czyli víme, už další dobů země produkující ropu, tak mají tendenci použít tuhle svou výhodu vůči ostatním.

Tak mi se mluvíte třeba o produkci polovodičů, takže Tajván, Japonsko, spojene státy Japonsky teď vlastně uvalili nějaké restriktce na právě vývoz čipů do Číny, takto je další takový případ.

A Rusko a Ukrajina to jsou země, které mají velice silnou pozici na světovém trhu právě v produkci potravin,

a Rusko další dobů už dává na jevo, že je ochotno a připraveno tohletu svou pozici na světovém trhu maximálním možným způsobem využít nebo chceme liznoužit zletiska světového společenství ve svůj prospěch.

Rusko zastavilo svou účast na černomorské obilné dohody.

Sumouvis prostředkované OSN a tudeckém umožňovaly na vzdory bojům na Ukrajině vyvážet desítky milionů tun zemědělských komodyc ukrajinských přístavů v Černé moři.

Dohoda platila od loňského července.

Kreml podminoval další prodloužení dohody odstraněním některých sankci.

Pojďme to uvest trochu do kontextu. Já jsem na začátku tedy říkal, že na to posílí tu průzkubnou činnost

v oblasti černého moři a že to je reakce na ty útoky Rusů, jak na ukrajinská obilná síla tak na černomorské přístavy,

totiž tedy na ty dopravní trasy obilí z Ukrajiny ať už je to na blízky východ nebo do Severní.

Afriky byste změňoval, že právě tam míří ze jména vývoz toho ukrajinského obilí.

Proč Rusko vypovědilo černomorskou obilnou dohodu v půlce července, která to umožňovala ten vývoz?

A proč pak na ty přístavy na ty dopravní trasy zautočilo?

Je to nějaká změna v myšlení Moskvě, že právě teď se rozhodli,

že už dál nedbudou dovolovat ukraincům to, co dovolovali, ale že jim utnou i ten vývoz obilí?

Já bych to přičítal primárně navrup tomu, že válka na ukrajiny se vrste neví tak, jak si Rusko představovalo, jak si přeje.

A teď ani nejde primárně o to, že Rusové tu svojí slavnou speciální vojenskou operaci nedokázali dovést z jich pohledu

v zdárnému konci, v horizontu několika málo dní nebo týdnů, to už je teď celkem asi pase.

Ale de o to, že Rusko není schopné dosáhnout svých cílů ani po pětistech dnech válčení.

Čím delší dobud a válka trvá, tím víc se stává válkou, ve které samozřejmě,

ty vojáci, kteří jsou v těch bojových liniích a utkávají se hrají důležitou roli,

ale čím dál tím důležitější roli, hraje ekonomik a schopnost na jedné straně Ruska

a na druhé straně Ukrajiny respektive těch států, které ji podporují mobilizovat stále další a další zdroje

pro výrobu a dopravu, střeliva, nové bojové techniky a tak dále.

A tady Rusko vlastně nevyhnutel, když se podíváme na velikoz tyho ekonomiky.

Prostě taháza, kračší konec, provazu a čím déle, ta válka trvá, tím hůř se Rusku v té válce darí.

Jenom, abych to tedy pochopil, ta válka se neví tak, jak oni si myslí a už i tůle pákuje třeba využít.

Myslím si, že ano.

Co s tím obylím teď bude, tedy pokud ta dohoda padla v půlce července,

v půlce července jsou tu ruské útoky, na to chce chránit nebo pomoc chránit ukrajnšům ty přístavy a ty dopravní trasy, tak můžeme se dočkat toho, že to obylí prostě na Ukraínii skončí, nikam se nevyvezel.

Co je jako cílem Rusu?

Cílem Rusu, když se podíváme na to, co oni deklarují, což většinou, jak si nemá nic společného s realitou je vlastně zabezpečit dostatečné množství potravin pro všechny ve světě, kteří jsou v potravinové nouzi.

Moskva ústy prezidenta Putina dokonce prohlásila, že všem zemím, které měli nasmlouvané dodávky obylí s Ukrajiny, takže dodá stejné množství a zdarma.

Znamená Rusové sami sebe, eksi mají tendenci dát do pozice aktéra, kterému leží na blahu v první řadě zájem zemí, s většinu světa těch hladovějcích a tak dále, tak podobně.

Valitě nicméně taková, že tím, že padla, ono už mimo chrem k tomu došlo dvakrát předtím, že vlastně ta čertno-murská dohoda a vývoz Ukraínckého byla ze strany Ruska na vždycky určitou dobu ve levici krátkou a tím pozastavena, tak na to svabozřejmě reagují světové trhy.

A světové trhy nebo světové burzy reagují velmi rychle,

zřídka, kdy reagují, abych tak řekl s rozvahou,

protože ta burza je o něčem o jiném,

a dochází k díky ke skokovému nárůstu,

respekt je případně poklesu ceny obilovin.

A země, řekněme, země Evropské unie

si mohou samozřejmě dovolit platit za nejmetomu obiloviny

nesrovnatelně vyšší ceny než země,

jako je Afgány, stán, jako je celhavým etiopie, Erytrea a tak dále.

To znamená, ono to dopadá primárně právě nejhušnat

i nejslapší členě mezi národního společenství

se, bych si mocí mermos naží v frámci těchto zemí vytvořit

pocit, že to, že oni jsou v problémech za to primárně můžou

spojené státy Evropská unie na to Ukrajina a tak dále a tak podobně.

A oni jsou teď ty, kteří je zachrání a to byli jim dodejí.

Ano, přesně tak. Rusové strašně rádi osobožují a chráníví.

Já už jsem je to geopolitické, pucledává dohromady, děkuju.

Teď už tomu poměrně dobře rozumím,

jenom se vrátím ještě pod otázce, témé původní otázky,

jaká je tam tedy úroda, a jestli předpokádám Ukraici to všechno

nedokáží zpotřebovat, jestli tam tedy schní,

nebo západ tedy vymýšlí, jak dostat to, byli jsou krajiny ven.

Tohle, co je samozřejmě velice podstatná záležitost,

Ukrajina produkuje násobky toho, co sama je schopná potřebovat.

Ukrajina využívá toho, že ta země je neuvěřitelným způsobem úrodná.

Odhaduje se, že zhruba 55% ukrajinckého území,

a jenom bych připoměl, že Ukrajina má rozlohu přes 60000 km,
čili něco přes 30000 km Ukrajiny, je úrodná zemědělská půda
podle mění některých expertů,
si jedná vůbec o tu nejúrodnější zemědělskou půdu na světě.
Ukrainci přirozeně téhle výhody využívají a produkují obrovské oběmy,
obilovin, slunečnice, soji a tak dále.
A to všechno jsou věci, které jsou nesmírně důležité právě
pro fungování světového systému produkce potravin.
Co je důležité?

My jsme až do nedávna žili v období,
to je jeden z těch obrovských pozitivní zněn,
které nastali po konci studené války,
že ve světě velmi rychle klesalo množství lidí,
kteří měli potravinový nedostatek.
A nešlo primárně o to,
že by se všude v světě tak dramatickým způsobem
zvýšela produkce potravin,
jako spíšlo o to, že v těch zemích
a Ukrajina je právě jednou z nich, podobně jako třeba Brazílie,
to znamená v těch zemích, které mají dobré,
klimatické a půdní podmínky,
tak tam se podařilo intenzivním způsobem
produkce potravin a následně
se podařilo velmi dobře ty potraviny
globálně distribuovat po světě.
V zásadě se dá říct,
že někdy v 60. letech
kolem 50% světové populace
mělo potravinovou ve značnou mírou nedostatek
a po vlastně skončení studené války
velmi rychle tohle to číslo,
které se samozřejmě už od těch 60. let
jako změňovalo,
ale tak to kleslo zhruba na úroveň 3%.
A neprimárně právě proto,
že by všude začali produkovat potraviny,
ale proto, že v tom poststudenově lečnickém světě
se dále po lépe dávalo distribuovat
ty potraviny.
V Okamžiku, kdy Rusko začne utočit na Ukrajinu,
kdy vlastně zaminovali přístupy
k ukrajinským černomorským přístavům,
tak na tom světovém trhu s potravinami
v uvozovkách ze dne na den

na jednu začal hrozit
ten obrovský problém nedostatku potravin.
Podstatné je, že z Ukrajiny
respektive zlibovolné jiné
velké produkční země světa
se drtivá většina těch potravin
na světové trhy dostává prostřední
s tím námořního exportu.
Ty pozemní komunikace,
které mi pochodem Rusové
samozřejmě také ostřelují,
tak ty jsou schopny reálně pojmout
jenom nějaký malý zlomek.
To znamená, můžeme se bavit o tom,
že Ukrajinci se to konec konců děje.
Část svého bylí se pokoušejí
dostat na světové trhy přes Polsko.
Teď se ukazuje možnost
dopravovat to vlaky do přístavů
v pobaltí a o tam tu potom
zase pomohou něco se dopravuje
přes Rumuncko.
Ale problém je právě,
jak to dostat z Ukrajiny.
Ty oběmy, které tam reálně jsou,
tak prostě pozemí tohle stonění možné.
Može je jedinou schůdnou
nebo splavnou v tomto případě
cestu Arusové to vědí
a zne užívají to.
Když jste nadhodil ty sousedící země
Polsko a jiné,
tak v Bruselu,
kromě té rady na to Ukrajina
se tento týden řešila
otázka obyčí ještě
mezi ministři zemědělství
a zástupci několika unijních
vlád Totišťaty Evropské unie
se nedokážou dohodnout
na vývozu Ukrajinského obyčí
tou cestou po zemi.
Proč? Jako kdy je problém?
Já myslím, že Perulem se týká

primárně toho a to jsme
třeba už viděli další dobů
v Polsku, že tam jsou
místní zemědělci, místní producenti,
kteří také mají své zájmy,
mají obavy z toho,
že když se na jednou, na jejich území
oběví obrovská kvanta
ukrainských obylovin,
tak to horší jejich pozici,
jak na těch svých domácích trzích
tak případně pokud deo export.
Evropa patří
mezi ty velké producenty obylovin
Česká republika, my jsme
země, která je poměrně malá
zletiska velikosti naší ekonomikel
pokud je třeba o produkci obyví
tak Česká republika patří
mezi ty země, které jsou
v tom globálním pořadit do celá
solidným způsobem vidět.
My jsme pokud deoprodukci obylovin
soběstační a taky
z toho, co máme na produkci
tak se snažíme vyvážet na světové trhy
a tohle jsou věci potom,
že jak si ti zemědělci a
zemědělská lobby je
obecně v Evropské unii silná
tak z toho majohbavy.
To znamrát, že oni se bojí,
že by příval ukrajinského obyví,
které teď nemůže být
exportováno přes Černémoře
a šlo by přes kontinentální Evropu
a dál potom do těch zemí 3. světa,
že by zaplavilo ten jejich místní trh
odbyt toho vlastního produkty
respekté teplodiny, kterou oni vypěstují.
Pokud jsem správně pochopil
ty argumenty, tak přesně tak.
Ale já nejsem agrární hnalitík,
takže je možné, že mi tam něco uniklo,

ale pokud jsem to správně pochopil,
tak přesně takhle jak ztříkal.
No a ono, v Bruselu se teď řeší jako zákaz
toho vývozu, protože ten by měl
platit na dopolově nezáří,
že ty okolní země tam platí zákaz
na ten vývoz chápu to tak, že
to je volený, ale do těch zemí se tedy dovážet nesmí.
Přesně tak.
Zákaz vyvážet ukrajinské obilí
do některých unijních států
by podle ministra Zemědělství
Marka Výborného z KDU ČS
neměl být prolužován.
Pokud to obilí nedostaneme
z Ukrajiny do Zemí Severní Afriky
na blízký východ,
tak to může vyvolat obrovský problém
v těchto státech, který se nám může vrátit.
Polsko, Bulharsko, Madersko,
Rumunsko a Slovensko
to těž chtějí prodloužit
zákaz dovozu ukrajinského obilí
na své trhy až do konce roku.
Aktuální zákaz má
to těž podle...
Co si o tohedy těch roze přijí,
protože ministři Zemědělství
se zatím neschodli na tom zda ten zákaz
do těch okolních států, Polsko, Rumunsko
a ji nebude pokračovat, co si o tom všem
asi musí myslet ukrajina.
Tak ukrainci, samozřejmě,
mětější nicméně
a já teď řeknu něco, co se mnoho
posluchačům asi nebude líbit.
Nejde o to, že by se to líbilo mně
ale myslím si je taková je realita
ale ukrainci
si volky nevolky
musí uvědomit a tím mám na myslíte
teda jejich politické elity primárně
že ukrajina
není a nemůže být

jedním jediným, jak si mě řídkém
pro fungování
jednoho každého státu
v robské unie nebo
sjetového společenství
v globálním rozřeru.
Ono se to netíká třeba jenom právě
těch zemědělských komoditel
ono se to třeba týká právě toho
tolik diskutovaného exportu
nebo dodávek zbraní pro ukraino.
Protože na jedné straně
je tedy samozřejmě přirozené
že ukraina potřebuje
ty zbraniové systémy z západu
primárně z těch velkých zemí
typu spojené státy, Britány, Francie
udávány ty zbraně
jsou v fůvozovkách konzumovány
v kontextu toho vojenského konfliktu
ale nedá se za brání tomu
aby měkteré ty zbraně
třeba i poničené se dostali
do rukou rusům
to tak prostě ve válce bývá
a v Okamžiku kdy se rusové dostanou
k těm západním zbrojním technologím
tak je zůvodné se domnívat
že to Okamžitě se pokusí
nějakým způsobem prostě analyzovat
pokusí se auto-konto
třeba byť nejspíšné hnět
ale v nějakém dalším časovém horyzontu
tyhle ty věci
začíte si produkovat ve vlastní reží
aby vylepšili svoje vlastní
zbraněvé systémy
nepochybně se o tyhle ty věci
dělí s Čínoho možná s Íránem
což jsou všechno potenciální konkurenti
nedej Bože
vyloučit se to ale nedá
možná i leksi země se kterými
v průběhu 21. století

to západní společenství
bude muset stoupit do
nějakého konfliktu
a tohle to je přirozený
vojemstko-strategický bezpečnostní zájem
řekneme tedy západu
aby tyhle ty věci
byli minimalizovány
a to je něco co Ukraínci
nechtějí leksi vidět a slyšet
minimálně v té, leksi oficiální
rovině
dá se pochopit jak říkám
že oni teď bezprostředně bojují
potřebují pomoc
i větší pravděpodobností
není posledním konfliktem
k kterému v 21. století
budeme muset čelit.
Dobře, na druhou stranu, skutečně teď jsme
v době, kdy západ deklaruje
tu podporu a určitě bude
chtít pomoci Ukraíně s vývozem
když se vrátím zpátky k tomu obyčí
do státu mimo tu Evropu
nebo tam, kde zemědělci nebudou
mít obavu o to, že by neuplatnili
nebo neprodali ten svůj produkt
svoji plodinu, ale tam, kde skutečně
a tak se chci zeptat
nebo napadá mě zda jednou z těch cest
by nemohl být Dunaj, a zato je dostatečně bezpečné.
V ústí Dunaje existují kapacity
na dopravu
respektive překládku
z železničních wagonů
respektive z těch říčních
plavidel, ale Rumuncko
které většinu
delty Dunaje ovláda, samozřejmě
ksynt má vytvořenou infrastrukturu
na
zeložení těch objemů
objelovin, které prostě produkuje Ukraina.

To znamená, je to
cesta, která se nabízí.
Je to blízko, což je
samozřejmě velice důležitý faktor,
ale ani v případě
Dunaje se nedá předpokládat,
že by se tam dalo
jako by přeložit všechno.
To znamená, bude to nějaká
nechci náhradní,
nechci variantá budou to v uvozovkách
zadní vrátka, ale podstatné je,
kdyžno fungoval ten export
přes Černého Moře.
A tady se samozřejmě
i v kontextu severatlantické aliance
jednoznačně nabízí,
že turecko může opětně
sehrát mimořádně důležitou
roli, protože
Černého Moře bez ohledu na to,
co se v něm děje, tak
z Černého Moře a do Černého Moře
nemůže žádná loď ploutínou
cestou než z krzebospor a
dardanely. A turecké úžiny
jsou pod tureckou kontrolou.
A turecko
má šanci v uvozovkách stoupnout
Moskvě na malíček
řekněme, nebo chytit si pod krkem
a nějakým způsobem
jim skomplikovat
jejich potřeby někde
jinde ve světě.
A já předpokládám, protože
turecký prezident
Black Sea Grain Initiative
do toho investoval obrovskou
politickou energii
k tomu se
taj Paer Doaná
stál státníko, kterém se mluvilo
v globálním kontextu, tak já

předumnívám, že on bude chtít
i nadále být vnímán jako
politik, který když na věc přijde
tak je schopen pohnout krémlan.
Na to jsem se chtěl zeprat právě úplně
v závěru, totiž, že by se obnovila
ta černomorská dohoda, nebo vytvořila
na nějakém trošku jiném pudorisu o tom
se příj už jedná, velká Británie
a turecko by o tom měli
když si tedy, že to má nějakou naděj
na úspěch a že to je jediná možná cesta
jak to obylí z Ukrajiny
dostat pryč. Já se domnívám, že
ano, samozřejmě
jak si tam padá uvahu i tam možnost,
že Rusové
zaměří svou pozornost
právě na ty přístavní terminály
respektive na ta místa, kde se
skladuje obylí, ty zničí
do takového
rozměru, že pak, říknot dobře,
tak mluště nemáme problém, tak vyvážíte
ono se může ukázat, že nebude už co
vyvážet. Jako i to je
varianta, se kterou je zapotřebí počítat
nicméně, pokud Rusové
tohle to nedokáží, tak já bych
sásil spíš na to právě, že ten
tlak přicházející z Afriky, možná
dokonce i z Číny, protože Čína
taky nemá zájemná destabilizaci
světa, takže nakonec Rusov
mnes bude nic jiného než
covnout, konec koncu už to v případě
černomorské obilné dohody udělali
dva krát, takže se to možná stane
i teď na potřetí.
Tak moc krát děkuju za
všechno vysvětlení a všechno odpovědi.
Já děkuju za pozváně při všem hezký den.
Tohle už je všechno z
Vinohradské 12 z pravodejského

podkástu Českého rozhlasu.
Dnes s Michaelem Romancovem
politickým geografem
z Institutu politologických studií
fakulty sociálních vět univerzity
a metropolitní univerzity
v Praze. Řešili jsme vývoz
obilí z Ukrajiny. Kudy, jak
a proč se to Rusku nelíbí?
Příští týden jsme pro vás
připravili speciální edici
textu ze zahraničí.
Můžete se těšit na známé
i méně známe příběhy
a vyhřešené i stále
ještě otázek plné záhady.
Aktuální dění budeme ale i nadále
sledovat a když tak se přihlásíme
v mimořádné epizodě.
Příští týden
slyšenou v Ponděli.